

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 54 och 87 § i lagen om främjande av integration

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 54 och 87 § i lagen om främjande av integration (RP 25/2016 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Juha-Pekka Suomi, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Ilkka Turunen, finansministeriet
- överinspektör Kaj Välimäki, Migrationsverket
- direktör Timo Salovaara, Befolkningsregistercentralen
- chef för EU-ärenden Erja Horttanainen, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet
- NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om främjande av integration ändras så att de kalkylerade ersättningarna till kommunerna för verksamhet som stöder integration ska kunna betalas ut automatiskt utan någon separat ansökan till utvecklings- och förvaltningscentret. För att utbetalningen av kalkylerade ersättningar ska kunna automatiseras föreslås det att Befolkningsregistercentralen läggs till bland de aktörer som har rätt att få information.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Betänkande FvUB 4/2016 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Automatisering av utbetalningen av de kalkylerade ersättningarna till kommunerna

Syftet med den föreslagna lagändringen är att reformera utbetalningen av de kalkylerade ersättningar som betalas till kommunerna med stöd av 45 § i lagen om främjande av integration (1386/2010, nedan integrationslagen). Meningen är att uppgifterna i Migrationsverkets elektroniska ärendehanteringssystem för utlänningsärenden (UMA) och uppgifterna i Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem (BDS) ska sammanslås så att den kalkylerade ersättningen till kommunerna kan i första hand betalas ut på basis av de sammanslagna uppgifterna, utan någon separat ansökan.

Utskottet konstaterar att automatiseringen av utbetalningen främjar digitaliseringsmålen och minskar den administrativa bördan särskilt i kommunerna. Genom automatiseringen kan man förenkla och försnabba utbetalningsprocessen och minska det manuella arbetet i kommunerna. Den jämnar också ut faktureringsstopparna och ökar tillförlitligheten och konformiteten hos utbetalningarna. Enligt en utredning är det i den första fasen möjligt att få nästan 80 procent av dem som har rätt till ersättning att omfattas av automatiseringen.

Kommunerna ska fortfarande ha möjlighet att hos närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter ansöka om ersättning för sådana personer som omfattas av de kalkylerade ersättningarna men som för tillfället inte automatiskt kan plockas fram av nuvarande datasystem. Det gäller bl.a. sådana till ersättning berättigade personer som fått uppehållstillstånd på basis av familjeförening och som fortfarande omfattas av utbetalningarna vid tidpunkten för övergången till automatiseringen.

En utmaning i samband med automatiseringen kommer att vara att samtliga asylsökande och de som får tillstånd genom familjeförening inte nödvändigtvis får en personbeteckning i samband med att uppehållstillstånd beviljas, och för att dessa ska kunna integreras i kretsen av ersättningsberättigande krävs att deras personbeteckningar i sinom tid lagras i UMA-systemet. Detta kan innebära att de berörda personerna i några månaders tid inte omfattas av den automatiska utbetalningen, om personbeteckningen lagras i systemet först några månader efter det att de fått hemkommun.

Förvaltningsutskottet skyndar på åtgärderna för att helt slopa de manuellt ifyllda blanketterna för kalkylerade ersättningar. När antalet asylsökande ökar är det klart att allt fler kommuner under de kommande åren kommer att vara berättigade till kalkylerade ersättningar och att antalet flyktingar i de gamla mottagarkommunerna kommer att öka. I propositionsmotiven bedöms det att det i de större städerna kan dröja många år innan man kan slopa de manuellt ifyllda blanketterna. Vid sidan av att utveckla datasystemen och processerna bör man även vidta andra åtgärder som främjar automatiseringen, t.ex. förbättra informationen om registreringen och ge anvisningar om att göra flyttningsanmälan så snart som möjligt. Också förfarandet för att få personbeteckning bör utvecklas i mån av möjlighet.

En förutsättning för att få kalkylerad ersättning är att kommunen har gjort upp ett program för integrationsfrämjande i kommunen och ingått ett avtal om främjande av integration med närings-,

Betänkande FvUB 4/2016 rd

trafik- och miljöcentralen. Befolkningsdatasystemet ger inte information om vilka kommuner som har ingått ett sådant avtal. De uppgifter som fås ur befolkningsdatasystemet för utbetalningen kan därför också innehålla uppgifter om personer som beviljats uppehållstillstånd och om deras hemkommun, som inte nödvändigtvis är en kommun som är berättigad till ersättning enligt integrationslagen. Utskottet understryker att automatiseringen funktionellt och tekniskt bör planeras och genomföras så att de hopslagna uppgifter från olika datasystem som utbetalningen baserar sig på också innehåller uppdaterade och korrekta uppgifter om de avtal som ligger till grund för ersättningen, så att inte kommunerna blir skyldiga att betala tillbaka ersättningen av orsaker som inte beror på dem.

Dessutom bör kommunerna informeras om att programmet för integrationsfrämjande och avtalet med NTM-centralen är ett villkor för att få kalkylerade ersättningar också efter automatiseringen.

Den föreslagna lagen har inte några konsekvenser för andra ersättningar enligt 6 kap. i integrationslagen, utan kommunen ska också fortsättningsvis söka dem genom en ansökan hos utvecklings- och förvaltningscentret på det sätt som föreskrivs i 54 § i integrationslagen. Det handlar t.ex. om vissa särskilda utgifter inom social- och hälsovården, utkomststöd och tolkningskostnader för vilka ersättning betalas enligt de verkliga kostnaderna.

Beviljande av kommunplatser

Förvaltningsutskottet konstaterar att det särskilt sedan 2009 har varit brist på kommunplatser. Om inte NTM-centralerna och kommunerna kan ingå ett tillräckligt antal integrationsavtal måste de som beviljats uppehållstillstånd vänta på förläggningarna, vilket ökar kostnaderna för dessa. En annan följd kan vara att de kommuner där förläggningarna finns i dessa fall fastställs som hemkommun för dessa personer, vilket kan ha betydande funktionella och ekonomiska konsekvenser för kommunerna i fråga.

Utskottet hänvisar till sina utlåtanden om budgetpropositionen och planen för de offentliga finanserna (FvUU 14/2015 rd, FvUU 13/2015 rd) och konstaterar att eftersläpningen i nivån på de kalkylerade ersättningarna har varit en bidragande orsak till att intresset att ingå avtal med NTM-centralerna inte har varit särskilt stort hos kommunerna. År 2015 var de kalkylerade ersättningarna för under 7-åringar 6 845 euro och för 7 år fyllda 2 300 euro. De kalkylerade ersättningarna bör under regeringsperioden gradvis höjas så att eftersläpningen korrigeras, menar utskottet.

Också bland annat bristen på arbetspolitisk integrationsutbildning på orten har för sin del försvårat ingåendet av avtal om placering i kommuner. Integrationsutbildningen är ett viktigt medel för att integrera vuxna invandrare, menar utskottet. Redan nu är väntetiden för integrationsutbildning lång på de flesta orter, i huvudstadsregionen cirka sex månader. Behovet av integrationsutbildning väntas öka betydligt under 2016. Det finns således behov av tilläggsresurser och större flexibilitet i systemet även till dessa delar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Betänkande FvUB 4/2016 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 25/2016 rd utan ändringar.

Helsingfors 29.3.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Pirkko Mattila saf
vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Thomas Blomqvist sv
medlem Elsi Katainen cent
medlem Kari Kulmala saf
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Mari-Leena Talvitie saml
ersättare Ilkka Kantola sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.